

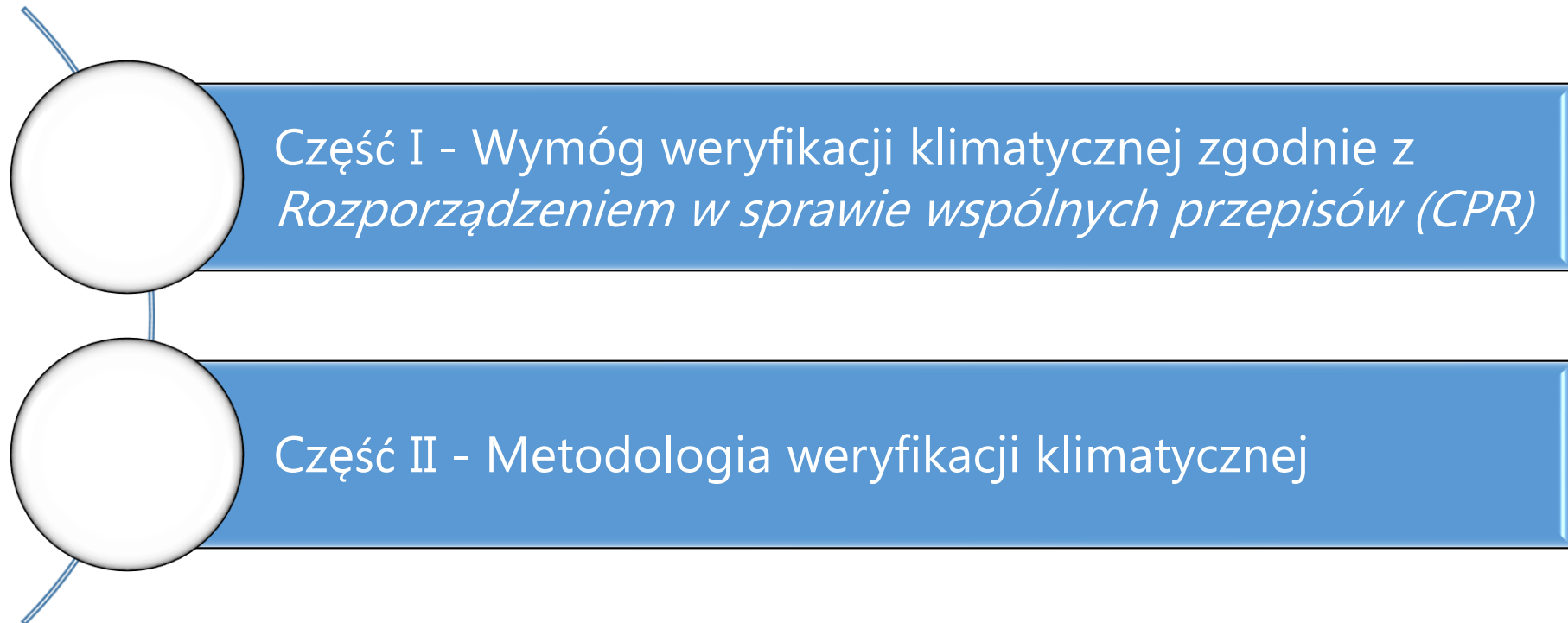

Weryfikacja klimatyczna projektów infrastrukturalnych w latach 2021-27

28 stycznia 2025 r.

Ioanna Kourti

Spis treści

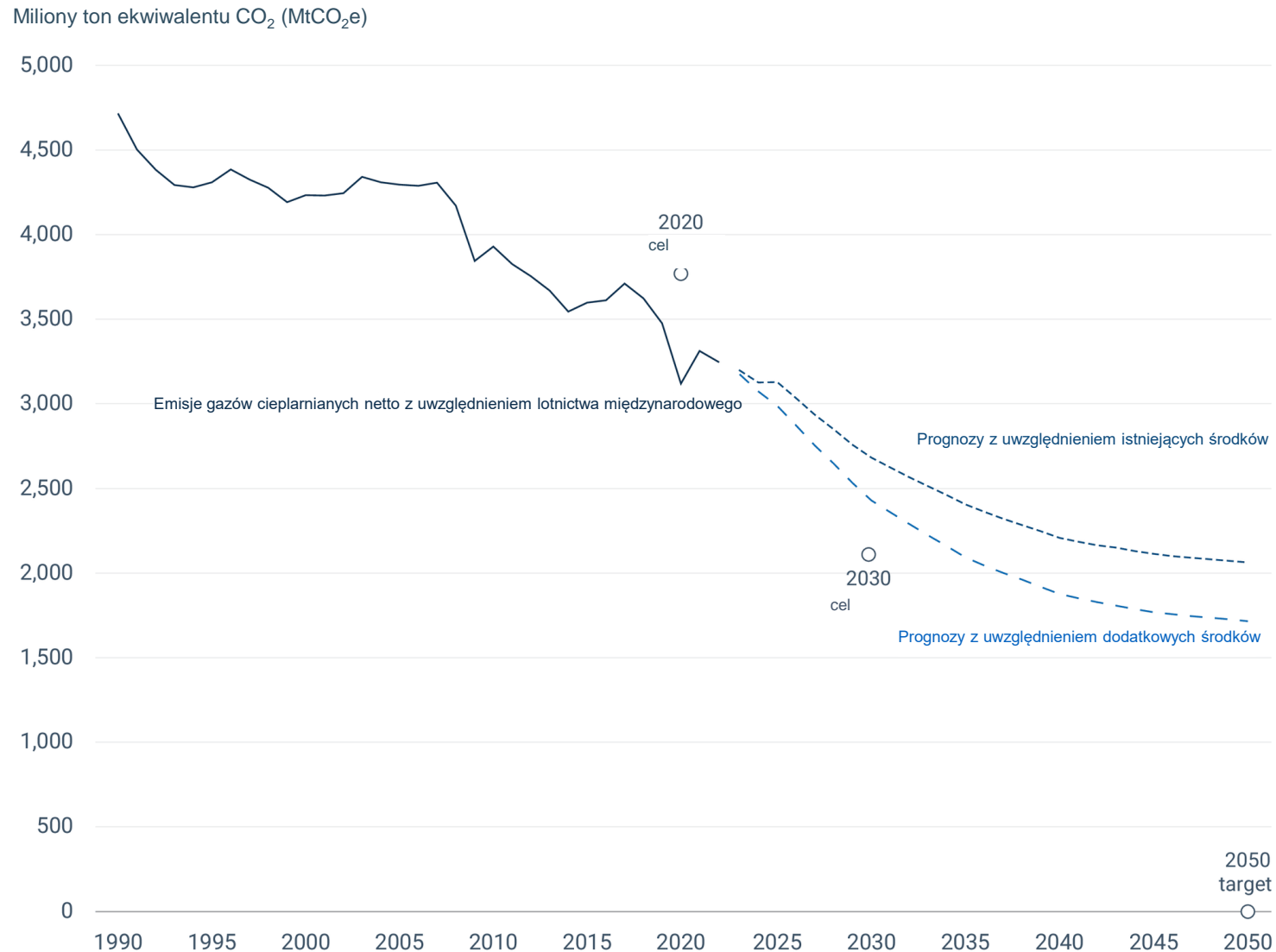

Część I - Wymóg weryfikacji klimatycznej zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów (CPR)*

Część II - Metodologia weryfikacji klimatycznej

Część I - Wymóg weryfikacji klimatycznej zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów (CPR)*

Postępy w osiągnięciu celów klimatycznych w UE

Źródło: [Europejska Agencja Środowiska](#)

Weryfikacja klimatyczna w latach 2021-2027

Rozporządzenie w sprawie wspólnych przepisów (UE) 2021/1060

Weryfikacja klimatyczna: Proces *mający na celu zapobieganie podatności infrastruktury na potencjalne długoterminowe skutki zmian klimatu, przy jednoczesnym zapewnieniu przestrzegania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” oraz zgodności poziomu emisji gazów cieplarnianych wynikających z projektu z celem osiągnięcia neutralności klimatycznej w 2050 r.*

- **Motyw 10** - „Integralną częścią programowania i wdrażania Funduszy powinny być adekwatne mechanizmy zapewniające weryfikację klimatyczną w przypadku objętych wsparciem inwestycji w infrastrukturę.”
- **Art. 73 (Wybór operacji przez instytucję zarządzającą), punkt J:** (IZ) „zapewnia weryfikację klimatyczną inwestycji w infrastrukturę o przewidywanej trwałości wynoszącej co najmniej pięć lat.”
- **Nie jest to nowy wymóg** - uwzględnienie zmian klimatycznych było wymagane w przypadku dużych projektów w latach 2014-2020, ale obecnie ma zastosowanie do wszystkich projektów o okresie eksploatacji wynoszącym co najmniej 5 lat.

Czym jest infrastruktura?

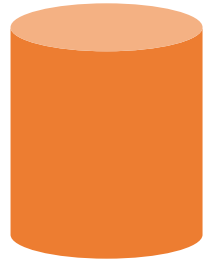
Wytyczne techniczne KE opisują infrastrukturę jako szerokie pojęcie, które obejmuje:

- budynki, od domów prywatnych po szkoły lub obiekty przemysłowe, które są najpowszechniejszym rodzajem infrastruktury oraz podstawą osadnictwa ludzkiego;
- infrastrukturę opartą na przyrodzie, taką jak zielone dachy, ściany, przestrzenie i systemy odwadniające.
- infrastrukturę sieciową o kluczowym znaczeniu dla funkcjonowania dzisiejszej gospodarki i społeczeństwa, w szczególności infrastrukturę energetyczną (np. sieci, elektrownie, rurociągi), transportową (9) (środki trwałe, takie jak drogi, koleje, porty morskie, porty lotnicze lub infrastruktura transportu śródlądowego), technologie informacyjne i komunikacyjne (np. sieci telefonii komórkowej, kable danych, centra danych) oraz wodną (np. rurociągi wodociągowe, zbiorniki, oczyszczalnie ścieków);
- systemy zarządzania odpadami wytwarzanymi przez przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe (punkty zbiórki, zakłady sortowania i recyklingu, spalarnie i składowiska odpadów);
- inne aktywa rzeczowe w szerszym zakresie obszarów polityki, w tym komunikacja, służby ratunkowe, energia, finanse, żywność, rząd, zdrowie, edukacja i szkolenia, badania, ochrona ludności, transport oraz odpady lub woda;
- inne, kwalifikujące się rodzaje infrastruktury mogą być również określone w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy, na przykład rozporządzenie InvestEU zawiera wyczerpujący wykaz kwalifikujących się inwestycji w ramach segmentu polityki dotyczącego zrównoważonej infrastruktury.

Na które konto?

Czy jest to infrastruktura, czy też nie?

Infrastruktura

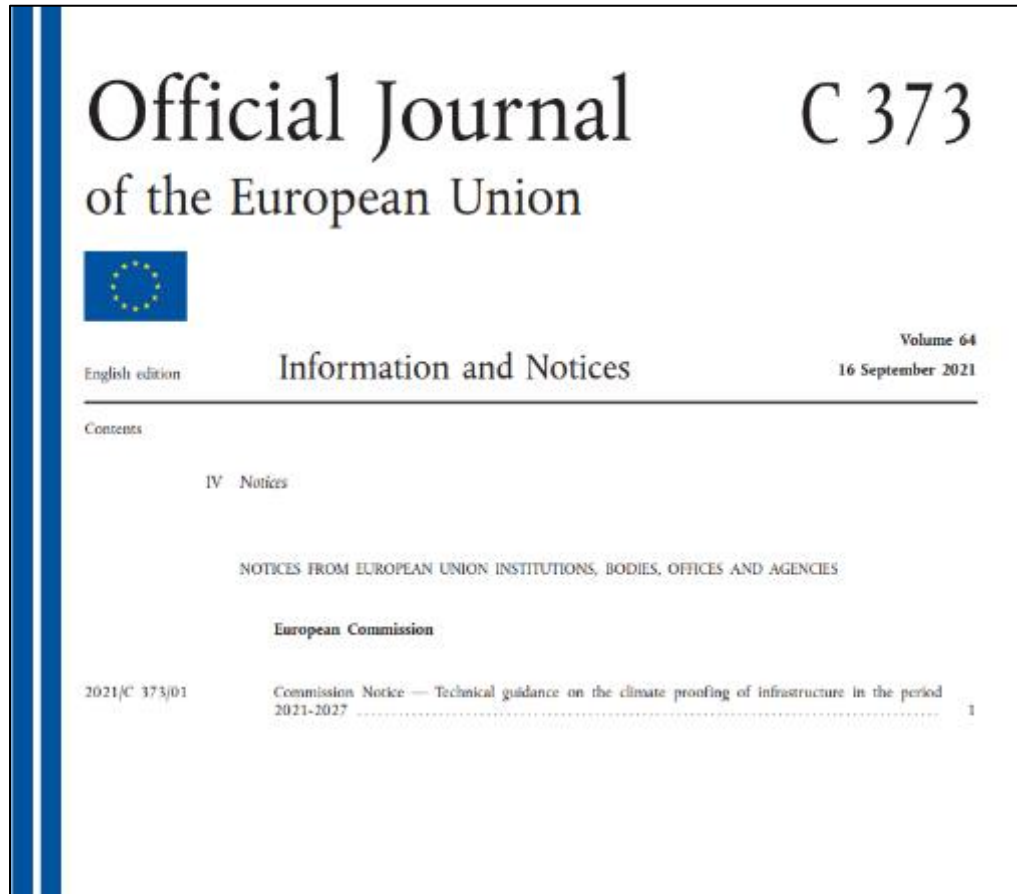

Nie infrastruktura

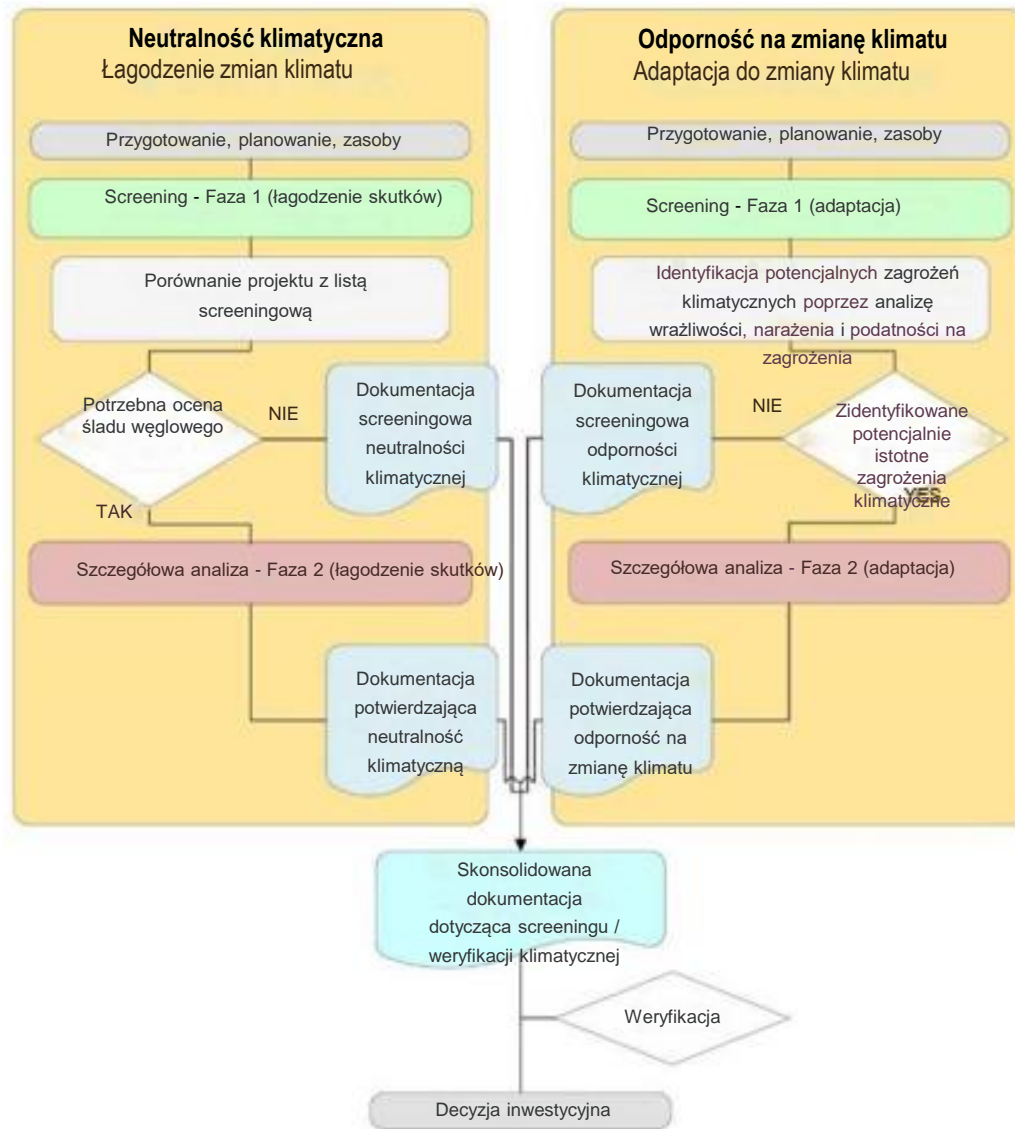
Część II - Metodologia weryfikacji klimatycznej

Wytyczne KE dotyczące weryfikacji klimatycznej

- ✓ „Wytyczne Komisji w sprawie weryfikacji klimatycznej infrastruktury w latach 2021-2027” opublikowane w 2021 r.
- ✓ Zapewniają ogólne ramy metodologiczne
- ✓ Opierają się na metodologii stosowanej w przypadku dużych projektów w latach 2014-2020 + mają zastosowanie do kilku funduszy UE

Proces weryfikacji klimatycznej

✓ Etap screeningu (Faza 1):

- Filar neutralności: Ocena potrzeby ilościowego określenia emisji gazów cieplarnianych
- Filar odporności: Identyfikacja potencjalnej podatności na zagrożenia klimatyczne

✓ Etap szczegółowej analizy (Faza 2):

- Filar neutralności (łagodzenie zmiany klimatu):
 - ✓ Kwantyfikacja i monetyzacja emisji gazów cieplarnianych
 - ✓ Zgodność z polskimi i unijnymi celami dotyczącymi emisji na 2030 i 2050 r.
- Filar odporności (adaptacja do zmiany klimatu):
 - ✓ Ocena ryzyka klimatycznego
 - ✓ Spójność z unijnymi i krajowymi, regionalnymi i lokalnymi strategiami i planami adaptacji do zmiany klimatu

Weryfikacja klimatyczna w cyklu projektowym

Etapy zarządzania cyklem życia projektu

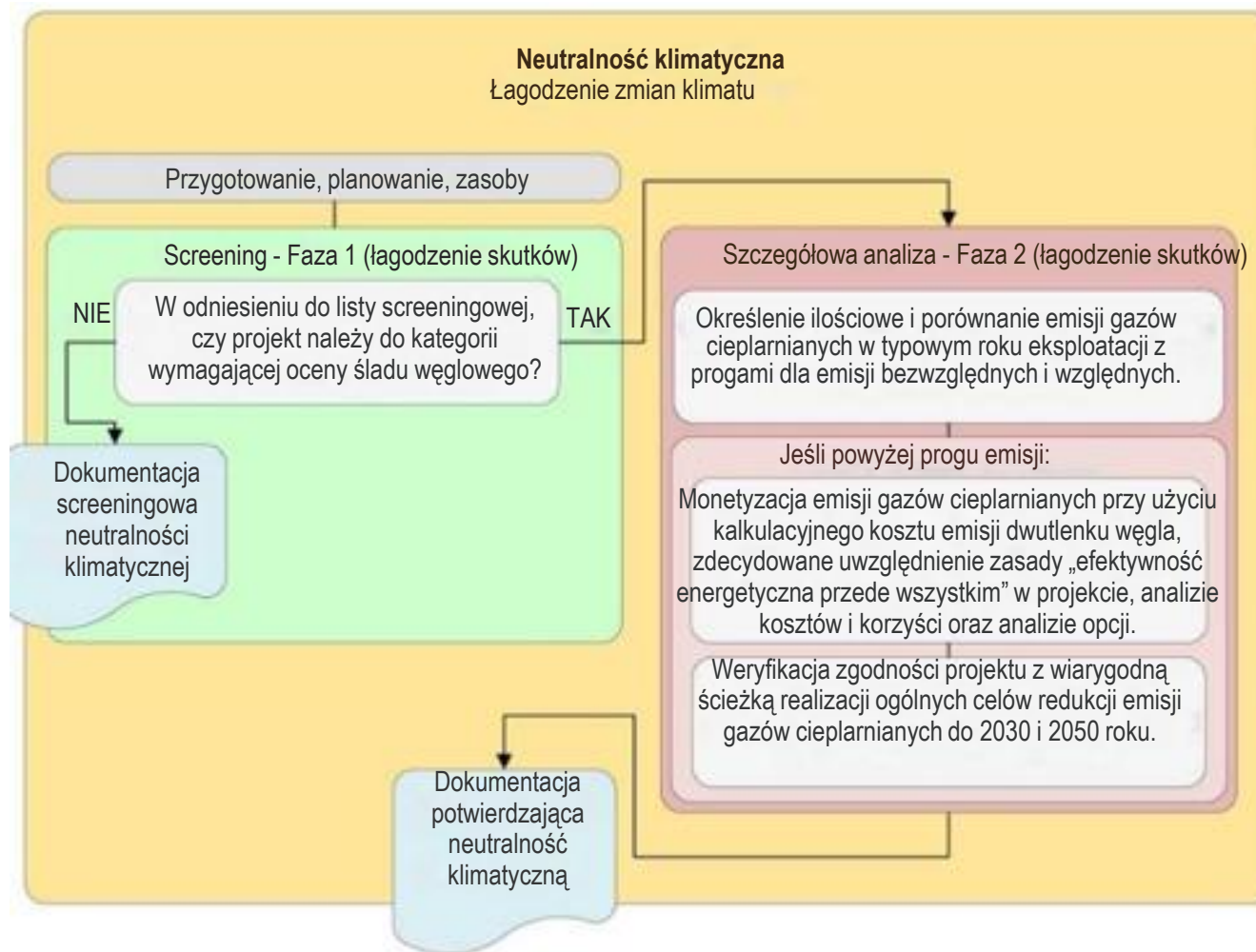

Włączenie kwestii klimatycznych do strategii zarządzania cyklem życia projektu, szczególnie na wcześniejszych etapach (np. planowania strategii), pozwala na uzyskanie synergii oraz potencjalnych korzyści w zakresie czasu i kosztów.

Etapy projektu i działania, które są bardziej istotne dla przygotowania projektu

- Wstępna wykonalność i studia wykonalności (w tym analizy popytu, opcji i ocena kosztów i korzyści)
 - Włączenie kwestii klimatycznych do OOS i innych wymaganych ocen środowiskowych
 - Projektowanie projektu
- ❖ Jeśli kwestie klimatyczne zostały odpowiednio uwzględnione na poziomie określania strategii/planowania, odpowiednie informacje powinny zostać wzięte pod uwagę na poziomie projektu.

Filar - Neutralność Klimatyczna

Neutralność klimatyczna - Screening

Screening	Kategorie projektów
Ogólnie rzecz biorąc, w zależności od skali projektu, ocena śladu węglowego NIE BĘDZIE wymagana, chyba że projekt będzie prowadził do znacznych emisji CO₂ lub innych gazów cieplarnianych. Jeśli tak nie jest, proces zasadniczo kończy się na etapie 1 (screening).	- Usługi telekomunikacyjne - Sieci zaopatrzenia w wodę pitną - Sieci zbierania wody deszczowej i ścieków - Oczyszczanie ścieków przemysłowych i komunalnych na małą skalę - Zagospodarowanie nieruchomości - Mechaniczne/biologiczne oczyszczalnie ścieków - Działalność badawczo-rozwojowa - Przemysł farmaceutyczny i biotechnologia - Każda inna kategoria projektu lub skala projektu, dla którego bezwzględne i/lub względne emisje wynoszą poniżej 20 000 ton CO₂ rocznie (dodatnie lub ujemne)¹
Na ogół wymagana będzie ocena śladu węglowego	- Składowiska stałych odpadów komunalnych - Spalarnie odpadów komunalnych - Duże oczyszczalnie ścieków - Przemysł wytwórczy - Chemikalia i rafinacja - Górnictwo i metale podstawowe - Celuloza i papier - Zakup taboru kolejowego, statków i floty transportowej - Infrastruktura drogowa i kolejowa, transport miejski - Linie przesyłu energii - Odnawialne źródła energii - Produkcja, przetwarzanie, magazynowanie i transport paliw - Produkcja cementu i wapna - Produkcja szkła - Elektrociepłownie i elektrownie - Sieci ciepłownicze - Instalacje skraplania i regazyfikacji gazu ziemnego - Infrastruktura przesyłu gazu - Każda inna kategoria projektu lub skala projektu, dla której bezwzględne i/lub względne emisje mogą przekroczyć 20 000 ton CO₂ rocznie (dodatnie lub ujemne)¹

- **Cel:** Identyfikacja projektów, które skutkują znaczącą emisją gazów cieplarnianych lub redukcją emisji powyżej zalecanego progu.
- **Próg:** Bezwzględne lub względne emisje powyżej 20 000 ton CO₂e/rok - dodatnie lub ujemne
- **Tabela screeningowa:** Pomaga zidentyfikować kategorie inwestycji, w przypadku których oczekuje się, że emisje będą najprawdopodobniej znaczące.
- **Projekty o znacznych emisjach gazów cieplarnianych mogą wymagać szczegółowej oceny**

Neutralność klimatyczna - analiza szczegółowa

EIB Project Carbon Footprint Methodologies

Methodologies for the assessment of project greenhouse gas emissions and emission variations

Version 11.3
January 2023

- Kwantyfikacja emisji gazów cieplarnianych przy użyciu metodologii śladu węglowego EBI
- Przedstawienie środków niskoemisyjnych zintegrowanych z projektem oraz sposobu włączenia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”.
- Monetyzacja emisji gazów cieplarnianych przy użyciu cen emisji dwutlenku węgla EBI

Tabela 2 Kalkulacyjny koszt emisji dla emisji gazów cieplarnianych i ich redukcji w €/tCO₂e, ceny z 2016 r.

Year	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050
€/tCO ₂ e	80	165	250	390	525	660	800

Źródło: [EIB Group Climate Bank Roadmap 2021-2025](#)

Włączenie zmonetyzowanych emisji gazów cieplarnianych do oceny ekonomicznej - Jeśli dotyczy projektu

- Zgodność z polskimi i unijnymi celami dotyczącymi emisji na 2030 i 2050 r.

Przykład wytwarzania energii elektrycznej z OZE

- Emisje bezwzględne = zero / nieistotne, z wyjątkiem hydroelektrowni z dużymi zbiornikami.
- Emisje bazowe: w przypadku projektów dotyczących wytwarzania energii elektrycznej podłączonych do sieci stosuje się średnią ważoną (*łączny margines*) pomiędzy:
 - *marginesem operacyjnym*: emisje z istniejącego miksu wytwórczego wyparte przez projekt
 - *marginesem budowlanym*: emisje wyparte przez przyszłe elektrownie, które mają zostać zbudowane.
- *Łączny margines* różni się w zależności od tego, czy wytwarzanie jest przerywane (np. wiatr, słońce), czy stałe, "dyspozycyjne" (np. biomasa).

Współczynniki emisji w gCO ₂ /kWh					
(Wpływ gazów cieplarnianych innych niż CO ₂ jest nieistotny. Do celów obliczeniowych poniższe współczynniki można traktować jako CO ₂ e.)					
Kraj/terytorium/wyspa	Łączny margines wytwarzania energii elektrycznej (wytwarzanie przerywane)	Łączny margines wytwarzania energii elektrycznej (wytwarzanie ciągłe)/zużycie energii elektrycznej	Zużycie energii elektrycznej/straty w sieci WN +2%	Zużycie energii elektrycznej/straty w sieci ŚN +4%	Zużycie energii elektrycznej/straty w sieci NN +7%
Polska	717	532	543	553	569

Przykład z praktyki: Instalacja produkująca z OZE

Park fotowoltaiczny o mocy 10 MWp z oczekiwaną roczną produkcją około 13,2 GWh/rok

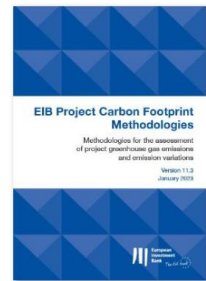
- Emisje bezwzględne (z projektem)
0 ton CO₂/rok
- Emisje bazowe: wykorzystanie współczynnika emisji łącznego marginesu dla przerywanego wytwarzania energii elektrycznej (717 gCO₂/kWh)
 $13.2 \text{ GWh} * 717 \text{ tCO}_2/\text{GWh} = 9\,464 \text{ ton CO}_2/\text{rok}$
- Emisje względne = przyrostowy wpływ emisji dwutlenku węgla = emisje bezwzględne minus emisje bazowe = $0 - 9\,464 = -9\,464 \text{ ton CO}_2/\text{rok}$
- W tym przykładzie zarówno emisje bezwzględne, jak i względne są poniżej progu 20 000 ton CO₂/rok - nie ma potrzeby dalszej analizy neutralności klimatycznej

Ocena śladu węglowego

Literatura

- **“Przewodnik po analizie kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych: Narzędzie oceny ekonomicznej dla polityki spójności na lata 2014-2020”**, KE - DG Regio, grudzień 2014 r.
- - Podejście przyrostowe - obliczenie różnicy między opcją inwestycyjną a opcją bezinwestycyjną (scenariusz bazowy lub przeciwny).
- Dla lat **2021-2027** uzupełniony o **Vademecum oceny ekonomicznej na lata 2021-2027**, KE - DG REGIO

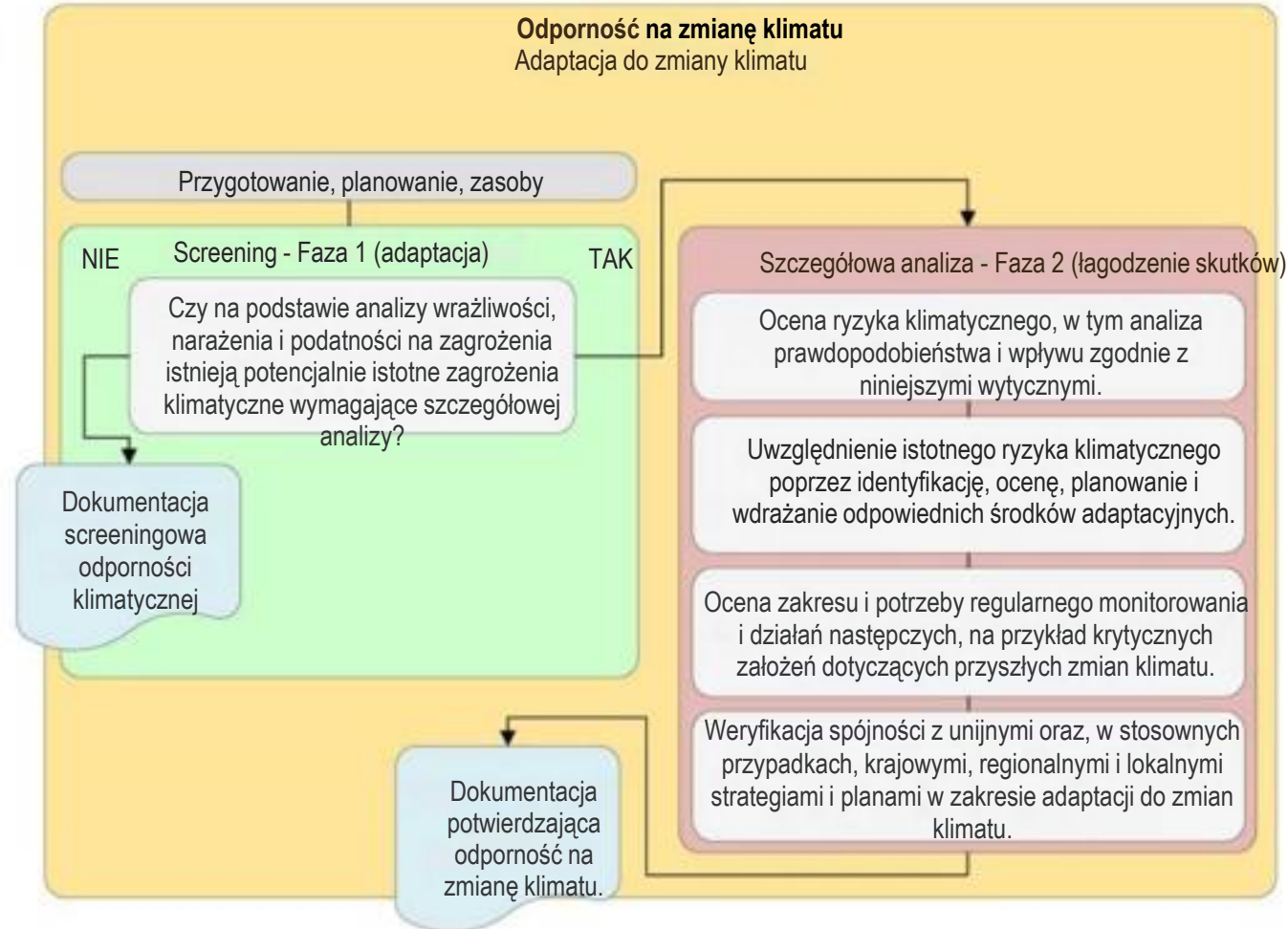

- Metoda obliczeń opiera się na metodologii EBI (regularnie aktualizowanej).
- **Metodologie EBI dotyczące obliczania śladu węglowego projektów**, EIB, styczeń 2023 r.

- **“Niebieska Księga - Blue Book”**, JASPERS, Nowa Edycja
 - **Niebieskie Księgi 2021-2027 - Centrum Unijnych Projektów Transportowych. (cupt.gov.pl)**
 - **Niebieska Księga - Koszty jednostkowe w UE w okresie programowania 2021-2027**

Filar - Odporność na zmianę klimatu

Odporność na zmiany klimatu - zagrożenia klimatyczne

Należy dokonać kompleksowej oceny zagrożeń, np:

- wykaz zagrożeń klimatycznych zawarty w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/2139, załącznik A
- Lista zagrożeń klimatycznych uwzględnionych w dokumencie roboczym JASPERS „Podstawy adaptacji do zmian klimatu, podatności i ryzyka - alternatywa”.

II. Klasyfikacja zagrożeń związanych z klimatem ⁽⁶⁾				
	Związane z temperaturą	Związane z wiatrem	Związane z wodą	Związane z ciałami stałymi
Przewlekłe	Temperatura obornika, wody słodkiej, wody morskiej	Zmieniające się wzorce wiatru	Zmieniające się wzorce i rodzaje opadów (deszcz, grad, śnieg/lód)	Erozja wybrzeża
	Stres cieplny		Opady lub zmienność hydrologiczna	Degradacja gleby
	Wahania temperatury		Zakwaszenie oceanów	Erozja gleby
	Rozmarzanie wiecznej zmarzliny		Wnikanie soli	Soliflukcja
			Wzrost poziomu morza	
			Stres wodny	
Nagle	Fala upałów	Cyklon, huragan, tajfun	Susza	Lawina
	Fala zimna/mrozu	Burza (w tym śnieżycy, burze piaskowe i pyłowe)	Obfite opady (deszcz, grad, śnieg/lód)	Osuwisko
	Pożar	Tornado	Powódź (przybrzeżna, rzeczna, pluwialna, wód gruntowych)	Osiadanie
			Wylew jeziora polodowcowego	

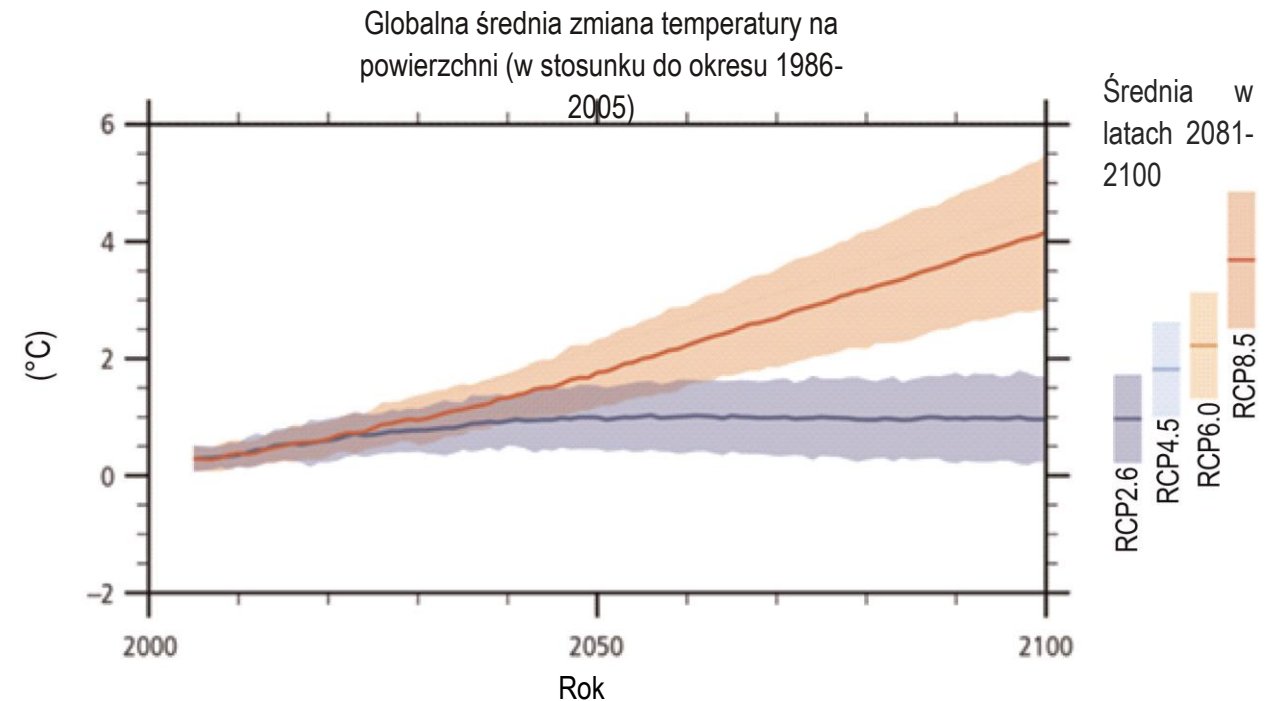
Odporność na zmianę klimatu - scenariusze klimatyczne

SCENARIUSZ RCP

Scenariusze obejmujące szeregi czasowe emisji i stężeń pełnego zestawu gazów cieplarnianych (GHG) i aerozoli oraz gazów aktywnych chemicznie, a także użytkowania gruntów/pokrycia terenu.

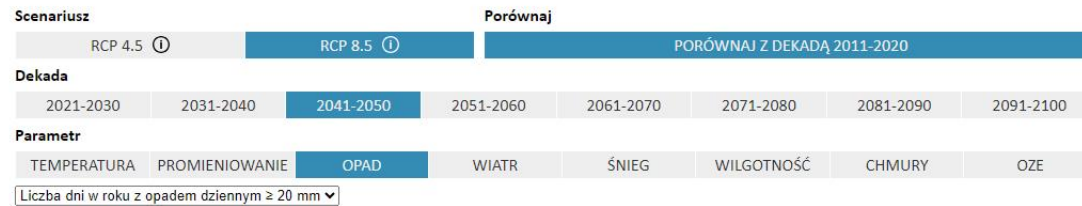
Zalecenia dotyczące stosowanych scenariuszy

- RCP 8.5 do wstępnego screeningu
- RCP 4.5 bardziej odpowiednie dla projektów, w których poziom odporności na zmianę klimatu może być zwiększany w trakcie ich realizacji, w miarę potrzeb.
- Jeżeli do szczegółowej oceny podatności na zmianę klimatu i ryzyka wykorzystany zostanie RCP 8.5, może nie być potrzeby stosowania testu warunków skrajnych.

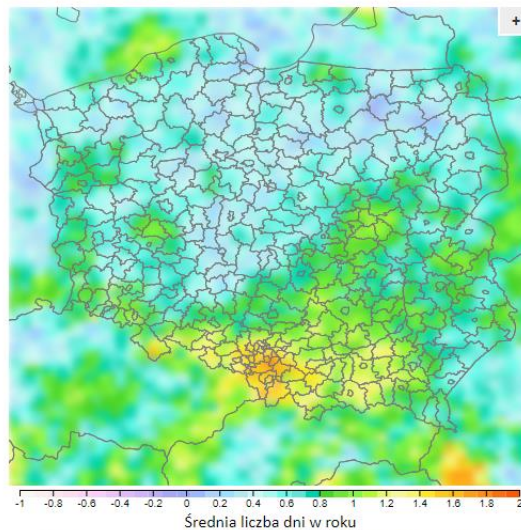

Odporność na zmianę klimatu - źródła danych

- Wykorzystanie najnowszych danych meteorologicznych, wiedzy lokalnej, dowodów na niedawne incydenty związane z klimatem
- Prognozy klimatyczne: [KLIMADA 2.0](#)

Porównanie: liczba dni w roku z opadem dziennym ≥ 20 mm
 Różnica = Dekada wybrana - Dekada 2011-2020

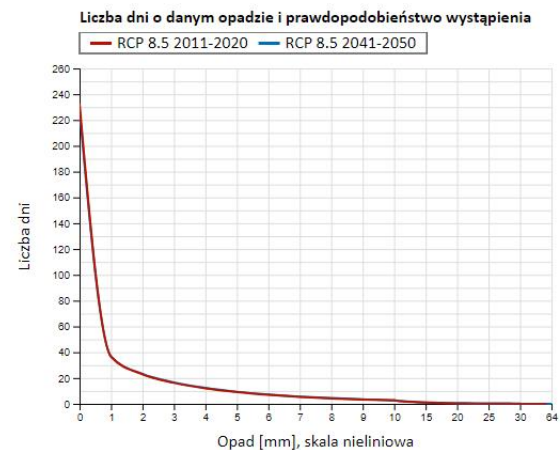

Wyglądź mapę

Pobierz: [CSV \(RCP 8.5 2011-2020\)](#)
[CSV \(RCP 8.5 2041-2050\)](#)

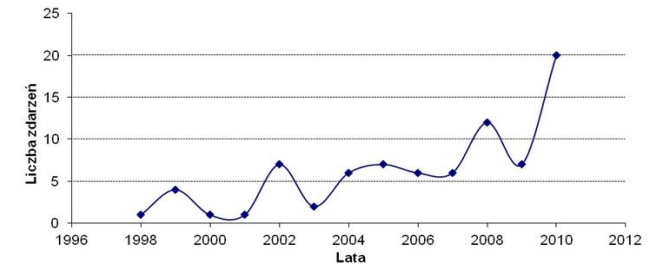
Obszar

POLSKA, POWIAT (WYSZUKAJ)

Pobierz: [CSV \(RCP 8.5 2011-2020\)](#)
[CSV \(RCP 8.5 2041-2050\)](#)

Prawdopodobieństwo wystąpienia w ciągu roku wartości większej lub równej liczbie z osi x podane procentowo.

Incydenty (roczna liczba) związane z wystąpieniem trąb powietrznych w Polsce.
 Źródło: IMGW.

Odporność na zmianę klimatu - screening

Cel: Identyfikacja podatności projektu na zmianę klimatu

Ocena podatności:

- **Analiza wrażliwości** - jak wrażliwa jest inwestycja na zagrożenia klimatyczne w oparciu o **rodzaj projektu** (niezależnie od lokalizacji)
- **Analiza narażenia** - jakie zagrożenia mogą wystąpić w **miejscu inwestycji** obecnie i w przyszłości (niezależnie od rodzaju projektu).

Podatność = wynikowa wrażliwość x wynikowe narażenie

Studium przypadku OZE - wrażliwość parków słonecznych

Światło słoneczne

- Zmniejszona produkcja energii (większe zachmurzenie)

Panele fotowoltaiczne

- Potłuczone zwierciadła
Lotny pył na panelach
- Uszkodzenia spowodowane zwarciem, zalanie
- Zmniejszona wydajność z powodu wysokich temperatur (lub silnego dymu z pożarów); Degradacja materiału; Pęknięte panele (obfity śnieg/ekstremalne zimno)
- Zasypane przez osuwiska panele

Steláže

- Uszkodzone ramy

- Przechylenie/upadek konstrukcji montażowych

Istniejąca sieć energetyczna

- Zerwanie linii przesyłowych
- Gwałtowne awarie i uszkodzenia linii przesyłowych, przedłużające się w dostawie prądu
- Produkcja niedostosowana do zapotrzebowania

Budynek/magazyn

- Uszkodzenia dachu, wybite okna

Inwerter i sprzęt E/M

- Uszkodzenia spowodowane zwarciem

Ogólna ocena wrażliwości parków słonecznych na zagrożenia klimatyczne

Wyciąg z tabeli 2.15

Zagrożenia klimatyczne	Ogólna ocena wrażliwości	
NAGLE	Fale upałów	Wysoka
	Fale zimna	Średnia
	Pożary	Średnia
	Susza	Średnia (szczególnie dla parków CSP)
	Ekstremalne wiatry/burze/huragany	Wysoka
	Obfite opady i powodzie	Wysoka
	Ekstremalne przyptywy i sztormy	Wysoka
	Osuwiska	Wysoka
PRZEWLEKLE	Zmieniające się wzorce temperatury	Średnia
	Rozmarzanie wiecznej zmarzliny	Niska
	Zmieniające się wzorce wiatru	Niska
	Zmieniające się wzorce opadów	Niska
	Zachmurzenie	Wysoka
	Wzrost poziomu morza	Średnia (dla obiektów przybrzeżnych)
	Wnikanie soli	Niska
	Erozja wybrzeża/gleby	Niska

Ogólna wrażliwość = f (aktywa, dane wejściowe, dane wyjściowe, systemy współzależne)

Odporność na zmianę klimatu - screening

Tabela podatności

ANALIZA PODATNOŚCI					
Orientacyjna tabela podatności: (przykład)		Narażenie (obecny + przyszły klimat)			Legenda: Poziom podatności
		Wysoka	Średnia	Niska	
Wrażliwość (najwyższa spośród czterech obszarów zainteresowania)	Wysoka	Powódź			Wysoka
	Średnia		Wytop		Średnia
	Niska			Susza	Niska

Analizę podatności można podsumować w tabeli dla danego typu projektu w wybranej lokalizacji.

Łączy ona analizę wrażliwości i narażenia. Najbardziej istotne zmienne klimatyczne i zagrożenia to te o wysokim lub średnim poziomie podatności, które są następnie przenoszone do poniższych etapów. Poziomy podatności powinny być starannie zdefiniowane i wyjaśnione, a podane wyniki uzasadnione.

Odporność na zmianę klimatu - szczegółowa analiza

Ocena ryzyka klimatycznego

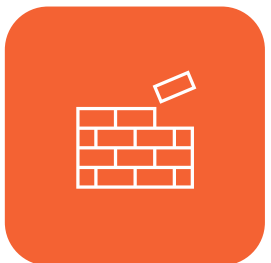
- Ocena **prawdopodobieństwa** wystąpienia zagrożenia i **dotkliwości** skutków związanych z zagrożeniami zidentyfikowanymi w ocenie podatności na zagrożenia.
- Ocena **znaczenia zidentyfikowanych zagrożeń** dla inwestycji.
- Ocena powinna być proporcjonalna do **skali działalności** i jej **oczekiwanego okresu eksploatacji**.

Ryzyko =
 prawdopodobieństwo x
 dotkliwość skutków

OCENA RYZYKA							
Orientacyjna tabela ryzyka: (przykład)		Ogólny wpływ podstawowych zmiennych klimatycznych i zagrożeń (przykład)					Legenda:
		Nieistotne	Małe/niezna- czne	Umiarkowan- e	Duże	Katastroficzn- e	Poziomy ryzyka
Prawdopobi- eństwo	Sporadyczne						Niskie
	Mało prawd.		Susza				Średnie
	Umiarkowane		Wytop	Powódź			Wysokie
	Prawdopodobne						B. prawd.
	Prawie pewne						

Wyniki analizy ryzyka można podsumować w tabeli łączącej prawdopodobieństwo i wpływ podstawowych zmiennych klimatycznych i zagrożeń. Wymagane są szczegółowe wyjaśnienia w celu zakwalifikowania i uzasadnienia wniosków z oceny. Poziomy ryzyka powinny być wyjaśnione i uzasadnione.

Środki adaptacyjne

ŚRODKI STRUKTURALNE

Fizyczna zmiana w projekcie lub zmiana lokalizacji projektu

Przykłady: Zwiększenie wymiarów ram konstrukcyjnych, bardziej odporne zwierciadła dla paneli fotowoltaicznych.

ŚRODKI NIESTRUKTURALNE

lub środki inżynierii nieinstalacyjnej, które obejmują środki operacyjne i wdrażanie systemów monitorowania lub wczesnego ostrzegania.

Przykłady: Zamykanie/ograniczanie usług w określonych warunkach; przycinanie drzew rosnących obok linii energetycznych, planowanie awaryjne/kryzysowe.

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

ocena, czy ryzyko może być zaakceptowane i zarządzane

Można również stosować środki elastyczne/adaptacyjne:

Monitorowanie sytuacji i stosowanie środków fizycznych tylko wtedy, gdy sytuacja osiągnie próg krytyczny.

Orientacyjna lista środków adaptacyjnych dla parków słonecznych

Public

Pełna lista znajduje się w dokumencie technicznym

Zagrożenie klimatyczne	Plan i wykonalność	Konstruowanie	Eksploatacja i konserwacja
Burze, cyklony, tornada	Przeniesienie projektu.	Środki ochrony przed wiatrem/ulepszona konstrukcja paneli i konstrukcji montażowych, aby wytrzymać ekstremalne wiatry. Systemy ochrony odgromowej. Zdecentralizowany system wytwarzania energii (np. instalacja mikroinwerterów na każdym panelu).	Zaawansowane systemy sterowania obrotem panelu w celu ograniczenia gromadzenia się kurzu.
Obfite opady i powódzie	Przeniesienie projektu. Redundancja magazynowania energii w akumulatorach w celu zminimalizowania zależności od sieci.	Wodoszczelne transformatory i okablowanie. Wyższe umieszczenie wrażliwych na wodę urządzeń elektrycznych.	Automatyczne wyłączenie krytycznych urządzeń elektrycznych w celu uniknięcia wnikania wody.
Osuwiska	Analiza ryzyka osunięcia się ziemi podczas wyboru lokalizacji. Przeniesienie projektu (w przypadku wysokiego ryzyka).	Środki stabilizacji zbocza (np. gwoździowanie i kotwienie skarpy). Skuteczne systemy odwadniające (np. drenaże podpowierzchniowe).	Systemy monitorowania na obszarach zagrożonych osuwiskami w celu wczesnego wykrywania ruchów gleby. Odtwarzanie roślinności.
Fala upałów	Plan solidnego systemu chłodzenia (np. zraszacze lub systemy zamgławiania).	Materiały odporne na wysoką temperaturę Optymalizacja odstępów i orientacji w celu poprawy cyrkulacji powietrza.	Zautomatyzowane systemy chłodzenia oparte na odczytach temperatury w czasie rzeczywistym
Zwiększone zachmurzenie	Nie dotyczy	Parki CSP: Projekt systemu magazynowania ciepła w celu poprawy wydajności w pochmurne dni. Parki PV: Wykorzystanie paneli z teksturowanym szkłem i powłokami antyrefleksyjnymi do przechwytywania światła słonecznego pod wieloma kątami.	Zaawansowane systemy sterowania automatycznym obrotem panelu.
Susza	Zaplanowanie redundancji wody (np. dodatkowe/większe zbiorniki na wodę). Zbadanie systemów chłodzenia, które nie opierają się na wodzie.	Nie dotyczy	Częstsze czyszczenie paneli w celu ich ochrony przed zabrudzeniem.

Odporność na zmianę klimatu - szczegółowa analiza

Monitorowanie

- Ocena ryzyka jest procesem ciągłym
- Ważne jest określenie wszelkich krytycznych założeń i określenie ustaleń dotyczących monitorowania i działań następczych
- Jest szczególnie ważne dla adaptacyjnego zarządzania projektem i wdrażania dodatkowych środków adaptacyjnych w razie potrzeby.

Spójność ze strategiami adaptacji

- Zapewnienie, że projekt jest zgodny z odpowiednimi unijnymi oraz, w stosownych przypadkach, polskimi, regionalnymi i lokalnymi strategiami i planami dotyczącymi adaptacji do zmiany klimatu.

Weryfikacja klimatyczna - orientacyjna struktura dokumentacji

➤ **Wprowadzenie:**

- Opis projektu infrastrukturalnego i sposób, w jaki odnosi się on do zmiany klimatu, w tym informacje finansowe.
- Dane kontaktowe (np. organizacji promotora projektu).

➤ **Podsumowanie procesu weryfikacji klimatycznej:**

- Opisanie procesu weryfikacji klimatycznej od wstępnego planowania aż do ukończenia projektu, w tym integracja z cyklem rozwoju projektu i koordynacja z procesami oceny oddziaływania na środowisko (np. OOS).

➤ **Łagodzenie zmian klimatu (neutralność klimatyczna):**

- Opisanie screeningu i jego wyników.
- Jeśli przeprowadzono szczegółową analizę (faza 2):
 - Opisanie emisji gazów cieplarnianych i porównanie z progami emisji bezwzględnych i względnych. W stosownych przypadkach opis analizy ekonomicznej i wykorzystania kalkulacyjnego kosztu emisji dwutlenku węgla, a także analizy opcji i uwzględnienia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”.
 - Opisanie spójności projektu z odpowiednimi unijnymi i krajowymi planami w zakresie energii i klimatu, celem UE w zakresie redukcji emisji do 2030 r. i neutralności klimatycznej do 2050 r. W jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji tych planów i celów?
 - W przypadku projektów, których planowany okres eksploatacji wykracza poza 2050 r., opis zgodności z eksploatacją, konserwacją i ewentualnym wycofaniem z eksploatacji w warunkach neutralności klimatycznej.
 - Podanie innych istotnych informacji, na przykład na temat poziomu odniesienia dla śladu węglowego.

Dokumentacja weryfikacji klimatycznej

➤ **Adaptacja do zmiany klimatu (odporność na zmianę klimatu):**

- Odpowiednio szczegółowe opisanie screeningu i jego wyników, w tym analizy wrażliwości, narażenia i podatności.
- Jeśli przeprowadzono szczegółową analizę (faza 2):
 - Opisanie oceny ryzyka klimatycznego, w tym analizy prawdopodobieństwa i wpływu oraz zidentyfikowanych zagrożeń klimatycznych.
 - Opisanie, w jaki sposób zidentyfikowane zagrożenia klimatyczne są uwzględniane przez odpowiednie środki adaptacyjne, w tym identyfikację, ocenę, planowanie i wdrażanie tych środków.
 - Podanie oceny i wyników dotyczących regularnego monitorowania i działań następczych.
 - Opisanie spójności projektu z unijnymi i, w stosownych przypadkach, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi strategiami i planami w zakresie adaptacji do zmiany klimatu oraz krajowymi lub regionalnymi planami zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi.

➤ **Informacje na temat weryfikacji (w stosownych przypadkach):**

- Opisanie, w jaki sposób przeprowadzono weryfikację.
- Opisanie głównych ustaleń.

➤ **Wszelkie dodatkowe istotne informacje:**

- Wszelkie inne istotne kwestie wymagane przez niniejsze wytyczne i inne mające zastosowanie odniesienia.
- Opisanie wszelkich zadań związanych z weryfikacją klimatyczną, które zostały odłożone na późniejszy etap rozwoju projektu, na przykład do wykonania przez wykonawcę w trakcie budowy lub przez zarządcę aktywów w trakcie eksploatacji.
- Lista opublikowanych dokumentów (np. związanych z OOS i innymi ocenami środowiskowymi).
- Lista kluczowych dokumentów dostępnych u organizatora projektu.

Podziękowanie

Ioanna Kourti

Starszy specjalista ds. zmian klimatu
(i.kourti@eib.org)

Elisabet Villa Jordà

Starszy inżynier ds. transportu
(e.vilajorda@eib.org)

Urszula Rzeszot

Starszy specjalista ds. OOŚ
(u.rzeszot@eib.org)

Massimo Marra

Główny doradca, koordynator ds.
współpracy transgranicznej/ tematów
horyzontalnych (m.marra@eib.org)

Monika Hardej

Specjalista ds. ochrony
środowiska (m.hardej@eib.org)

Sergio Carpano Neuschuler

Ekspert ds. OOŚ
(s.carpanoneuschuler@eib.org)

Mila Popova

Starszy specjalista ds. OOŚ
(L.POPOVA@eib.org)

Hans van Os

Starszy inżynier ds. wody
(h.vanos@eib.org)

JASPERS

www.jaspers.eib.org

Platforma wiedzy JASPERS

<https://jaspers.eib.org/knowledge/index>